

Studieförbunden – en viktig del av kommunen

I många kommuner sitter man nu och funderar på hur kulturpengarna ska fördelas inför nästa år. Vem ska vi satsa på och vem ska vi minska stödet till? Vi inom studieförbunden vill gärna bidra till ett bra beslutsunderlag i det arbetet. Samtidigt är vi spända på om trenden med mer kulturpengar till kommunerna själva och mindre till studieförbunden ska fortsätta eller om man i kommunerna nu vågar sig på ett trendbrott.

För någon månad sedan presenterades den statliga utvärderingen av folkbildningen. *Ingen annan studie- och utbildningsverksamhet uppvisar samma bredd som folkbildningen. Den berör många olika samhällsgrupper och alla åldrar. Det ställs inga krav på bakgrund eller tidigare kompetens för att delta. I det ligger ett starkt demokratiskt inslag.* Det är den bedömning utvärderingen gör.

Utvärderingen framhåller att studieförbundens kulturverksamhet *tveklöst bidrar till att de kulturpolitiska målen nås, att den spelar en mycket viktig roll för ett brett och varierat lokalt kulturliv och bidrar till ökad delaktighet.* Man konstaterar vidare att *Om utbudet av kulturcirklar och kulturprogram minskar finns ingen annan aktör som fyller det tomrum som då uppstår.*

Utvärderingen konstaterar att kommunerna inte fullt ut tagit sin del av det nationella ansvaret för folkbildningen. Under den senaste tioårsperioden har de kommunala bidragen i stort sett halverats och det har medfört stora påfrestningar på studieförbunden. Samtidigt har den kommunala kultursektorns kostnader ökat med 10 procent visar ny statistik från Svenska Kommunförbundet. Pengarna har gått till de egna kulturinstitutionerna, det är egentligen bara stödet till studieförbunden som minskat. Det tyder på att vi inte lyckats nå ut med betydelsen av vår verksamhet.

Studieförbunden spelar en viktig roll i lokalsamhället. Tre av fyra vuxna invånare har deltagit i en studiecirkel och de flesta föreningar i kommunerna har en koppling till ett studieförbund. Vi står bakom en majoritet av kulturarrangemangen i varje kommun med ca 215 000 program och 15 miljoner deltagare årligen. Studieförbundens verksamhet i kommunerna motsvarar ca 90 000 helårsstudieplatser, vi är arbetsgivare för ca 4 400 anställda och engagerar 150 000 cirkelledare.

Folkbildningsförbundet ser ett stort behov av att studieförbunden och kommunerna söker nya vägar för att utveckla kontakten med varandra. Det är av gemensamt intresse för oss att medborgarna oavsett var i landet man bor har tillgång till folkbildning, att verksamheten gör nytta i det lokala samhället och att den håller god kvalitet.

En fri och oberoende folkbildning innebär att studieförbunden själva utformar mål och bär ansvaret för sin verksamhet samt för uppföljning och utvärdering. Vi är fullt medvetna om att det offentliga stöd studieförbunden får för sin verksamhet står och faller med allmänhetens förtroende för studieförbunden. Därför vill vi berätta om vad vi åstadkommer och resonera kring vad vi tillsammans kan göra för lokalsamhällets bästa.

Under hösten genomför Folkbildningsförbundet tillsammans med Svenska Kommunförbundet ett antal regionala konferenser om folkbildningens betydelse. Vi uppmanar dig, som kommunföreträdare, att delta i dessa. Det är nu hög tid att vi samtalar på andra sätt än via blanketter, verksamhetsberättelser och ekonomiska redovisningar.

Åke Gustavsson
Folkbildningsförbundets ordförande